

Περιοδικό της Ελληνικής Κτηνιατρικής Εταιρείας

Τόμ. 51, Αρ. 1 (2000)

Αφθώδης πυρετός σε ποιμνιο γιδιών Ζάανεν στο Ν. Σοφικό Έβρου

G. L. MAVRIDIS (Γ.Λ.ΜΑΥΡΙΔΗΣ)

doi: [10.12681/jhvms.15660](https://doi.org/10.12681/jhvms.15660)

Copyright © 2018, GL MAVRIDIS

Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά-Μη Εμπορική Χρήση 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

MAVRIDIS (Γ.Λ.ΜΑΥΡΙΔΗΣ) G. L. (2018). Αφθώδης πυρετός σε ποιμνιο γιδιών Ζάανεν στο Ν. Σοφικό Έβρου. *Περιοδικό της Ελληνικής Κτηνιατρικής Εταιρείας*, 51(1), 69-74. <https://doi.org/10.12681/jhvms.15660>

Αφθώδης πυρετός σε ποίμνιο γιδιών Ζάανεν στο Ν. Σοφικό Έβρου.

Γ. Α. Μαυρίδης

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Περιγράφονται τα συμπτώματα του Αφθώδους Πυρετού. (τύπου Ο) που παρατηρήθηκαν επί 10ήμερο σε μεμονωμένο και απομονωμένο ποίμνιο γιδιών Ζάανεν στο Ν. Σοφικό Έβρου, τον Αύγουστο του 1994. Η αρρώστια που εμφανίστηκε στο Ν. Έβρου, 10 χρόνια μετά το τελευταίο περιστατικό Α.Π. σε δύο εκτροφές βοοειδών στο Δέλτα του Έβρου το 1984. Στην αρχή προσβλήθηκαν τα νεαρά ζώα (ερίφια) και μετά 5-6 ημέρες τα μεγαλύτερης ηλικίας. Σχεδόν όλα παρουσίασαν ψηλό πυρετό μέχρι 41,9, δακρύρροια, διάρροια, αφρώδες ρινικό και στοματικό έκκριμα, μικροφουσαλίδες και εσχαροειδείς νεκρώσεις στο βλεννογόνο της στοματικής κοιλότητας κ.λπ. Κατά την ορολογική διερεύνηση, βρέθηκαν σε ακτίνα 10 χιλιομέτρων από τη νεοστία 3 θετικά βοοειδή σε μια εκτροφή και 45 γιδοπρόβατα θετικά σε 14 ποίμνια, χωρίς κλινικά συμπτώματα. Τελικά θανατώθηκαν τα γίδια του εν λόγω ποιμνίου και τα ζώα ενός ποιμνίου προβάτων και μιας εκτροφής βοοειδών που έβοσκαν στην περιοχή του παραπάνω ποιμνίου και είχαν οροθετικά ζώα. Θανατώθηκαν επίσης όλα τα γιδοπρόβατα της ζώνης προστασίας και επιτήρησης που είχαν ορολογικό τίτλο >200 και τα μέτρα που επιβλήθηκαν, άρθηκαν με απόφαση της Δ/σης Κτηνιατρικής Έβρου και η περιοχή βρήκε το ρυθμό της.

ABSTRACT. Mavridis G.L. Clinical signs of foot and Mouth disease in flick of Saanen goats in the village of N. Sofiko. *Bulletin of the Hellenic Veterinary Medical Society 2000, 51(1):69-74.* This research describes the clinical signs of foot and mouth disease (type O), observed for ten days in an isolated flick of Saanen goats in the village of N. Sofiko, Prefecture of Evros, in August 1994. The disease appeared in Evros ten years after the last incident of foot and Mouth disease in two herds of cattle in Delta of Evros in 1984. Young animals (kids) were affected by the disease first and the older ones presented clinical signs in the following five or six days. Nearly every animal presented a high fever (up to 41,9) diarrhoea, frothy nasal and oral secretion, lacrimation, small vesicles and necrosis of the mucosal membranes of the oral cavity. The serological research, gave

positive results for 3 animals in a herd for cattle, located 10 Km far from the focus of the disease. Sera from 45 sheep and goats in 14 flocks, gave also positive results, but no clinical signs were observed. Finally, the goats of the flock affected by mouth and foot disease, were killed as well as the animals of a sheep flock and a cattle herd. Those sheep and cattle browsed in the same field with the goats affected by the disease and serum samples taken from them, gave positive results. Besides, all sheep and goats in the limits of protective and supervision zone having titre >200, were lifted according to the Headship's of Veterinary Service in Evros decision, so the region returned to its former way of life.

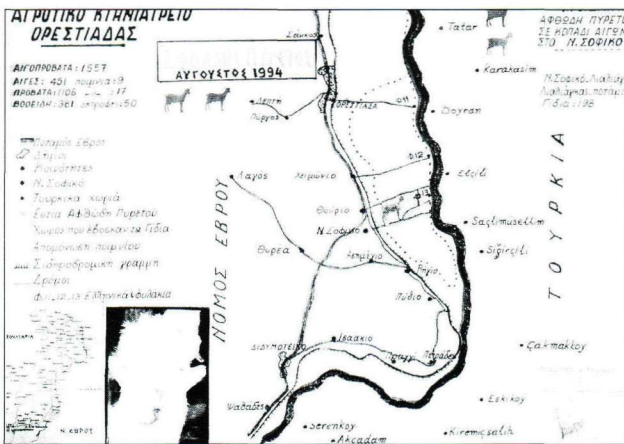
Αναφέρομαι σ' αυτό το περιστατικό γιατί: 1) Ήταν το πρώτο περιστατικό Αφθώδους Πυρετού μεμονωμένο και απομονωμένο, που εμφανίστηκε στον Έβρο από το 1984, 2) Τα συμπτώματα στα γίδια δεν ήταν απολύτως όμοια με των βοοειδών και 3) Παρακολούθησα, επί 10ήμερο, την όλη εξέλιξη της ασθένειας, από την αρχή μέχρι να θανατωθούν τα γίδια, φωτογράφησα και κατέγραψα όσα είδα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Αφθώδης Πυρετός είναι μία οξεία πολύ μεταδοτική νόσος των δίχληλων ζώων (άγριων και ήμερων). Χαρακτηρίζεται από φουσαλιδώδες εξάνθημα στο βλεννογόνο του στόματος και στο δέρμα του κάτω μέρους των άκρων και του μαστού.

Ο ιός του Αφθώδους Πυρετού ταξινομείται στην κατηγορία των πικορναϊών και μάλιστα τοποθετείται στο γένος Aphthovirus. Σήμερα είναι γνωστοί 7 αντιγονικοί τύποι Α, C, O, Sat1, Sat2, Sat3, και Asia 1 και ο καθένας έχει αρκετούς υποτύπους.

Από το 1956 μέχρι το 1974 υπήρχαν πολλά περιστατικά προσβολής των ευπαθών ζώων στην Ελλάδα από Αφθώδη Πυρετό και κυρίως στην περιοχή μας. Από το 1974 εμφανίζεται μόνο σποραδικά και το 1984 είχαμε το τελευταίο κρούσμα στο ΔΕΛΤΑ του Έβρου σε βοοειδή που προσβλήθηκαν από τον τύπο Asia 1, ενώ μέχρι τότε τα ευπαθή είδη των ζώων στην περιοχή της εμβολιαστικής ζώνης του Έβρου εμβολιάζονταν με εμβόλιο που περιείχε τους τύπους Α22 και Ο1.

Κοίτη ποταμού Έβρου

Από το 1988 σταμάτησαν οι αντιαφθωδικοί εμβολιασμοί στον Έβρο, λόγω κοινοτικών κανονισμών (ΕΟΚ). Το Υπ. Γεωργίας συνεχώς ενημερώνει τις κτηνιατρικές υπηρεσίες για την ύπαρξη αφθώδους πυρετού στην Τουρκία, Βουλγαρία, (1991-1993), Τσεχία, Κροατία, Σλοβενία, στα Σκόπια κλπ και μέτρα παίρνονται από αυτό, για να αποτρέψει τηνείσοδο μολυσμένων από αφθώδη πυρετό ζώων και ζωοκομικών προϊόντων στον Ελληνικό χώρο.

Η Διεύθυνση Κτηνιατρικής του Υπ. Γεωργίας καταστρώνει σχέδια άμεσης επέμβασης σε περίπτωση εμφάνισης κρουσμάτων αφθώδους Π. Κάνει ασκήσεις ετοιμότητας, ενημερώνει συνεχώς και ευαισθητοποιεί τις περιφερικές Κτηνιατρικές Υπηρεσίες του Υπ. Γεωργίας.

Αυτό το κλίμα επικρατούσε στον Ελληνικό χώρο και στα κράτη που έχουν κοινά σύνορα με την Ελλάδα, σχετικά με τον αφθώδη πυρετό, όταν τον Αύγουστο του 1994, εμφανίζονται περιστατικά Αφθώδους Πυρετού εργαστηριακά επιβεβαιωμένα, στη Λέσβο, Ξάνθη, Ροδόπη, Αρναία Χαλκιδικής και το Υπ. Γεωργίας με το υπ' αριθ. 400999/18-8-94 έγγραφο του ανακαλεί όλες τις άδειες του προσωπικού, για να προβούν σε άμεση επισταμένη επιζωοτιολογική διερεύνηση της περιοχής των.

Την περίοδο αυτή λειτουργούν στο Βόρειο Έβρο έξι αγροτικά κτηνιατρεία, Μεταξιάδων Διδυμοτείχου, Πυθίου, Ορεσιτιάδας, Κυπρίνου, Δικαίων. Το ΑΚ Ορεσιτιάδας είναι επανδρωμένο με 4 κτηνιάτρους και το Α.Κ. Πυθίου με ένα κτηνίατρο που πρόσφατα μετατέθηκε στο Α.Κ. Διδύχου και είχε την αρμοδιότητα επικουρήσεως του ΑΚ Πυθίου που αυτό το διάστημα έλειπε σε κανονική άδεια.

ΗΜΕΤΕΡΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Στις 19-8-94, ύστερα από εντολή της Δ/νσης Κτηνιατρικής του Ν. Έβρου, διεξήγαγα επιζωοτιολογική έρευνα στην περιοχή του ΑΚ Πυθίου... Πήγαινα στις κοινότητες και έβλεπα τα ζώα ποιμνίων και εκτροφών, ρωτούσα στα καφενεία τους κτηνοτρόφους αν είδαν ύποπτα συμπτώματα στα

Κόρακες στον κάμπο Ν. Σοφικού

ζώα τους, ενημέρωνα για την έκταση που πήρε ο Α.Π. και τι προληπτικά μέτρα να παίρνουν, τοιχοκολλούσα στα μαγαζιά ενημερωτικό φυλλάδιο και συνιστούσα στους κτηνοτρόφους να μην πλησιάζουν τον Έβρο ποταμό.

Στο χωριό Ν. Σοφικό οι κτηνοτρόφοι μου ανέφεραν ότι ένα ποίμνιο γιδιών διαβίαι και περιφέρεται συνεχώς στις όχθες του ποταμού. Ειδοποίησα τον κτηνοτρόφο, μέσω της οικογένειάς του, να ενημερώσει το ΑΚ Ορ/δος για την υγιεινή κατάσταση του ποιμνίου του μόλις επιστρέψει από τα γίδια το μεσημέρι. Πράγματι ο εν λόγω κτηνοτρόφος στις 12.30 επικοινωνήσε μαζί μας, γνωρίζοντάς μας, ότι την προηγούμενη ημέρα το πρωί, αρρώστησε ένα ερίφιο, το οποίο έσφαξε το απόγευμα και ότι ήθελε να πάμε να εξετάσουμε τα υπόλοιπα. Αμέσως με δύο άλλους συναδέλφους επισκεφθήκαμε το ποίμνιο του, όπου διαπιστώσαμε ότι δυο ερίφια ηλικίας 6-8 μηνών παρουσίαζαν ύποπτα συμπτώματα αφθώδους πυρετού (ψηλο πυρετός 41,3 και 41,8, αφρούς από το στόμα και τη μύτη, εκδορές στη γλώσσα, υπεραιμία στο βλεννογόνο των παρείων-ρωθώνων -φάρυγγος κλπ). Αμέσως θέσαμε το ποίμνιο υπο επιτήρηση, παίρνοντας μέτρα για τη μη εξάπλωση της αρρώστιας. Επιστρέφοντας στο κτηνιατρείο, ενημερώσαμε (14.15 μμ-Παρασκευή -19-8-1994) τη Δ/νση Κτην/κής για

υποψία αφθώδους πυρετού, η οποία μας συνέστησε να παρακολουθούμε καθημερινά το ποίμνιο και να της αναφέρομε τα σχετικά

ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

-Οικισμός:	N. Σοφικό της Κοινότητας Θουρίου.
-Υπεύθυνο ΑΚ :	Πυθίου
-Γίδια :	198 (α. Γίδια 147 ηλικίας 1-5 ετών. B. Ερίφια 51 ηλικίας 6-8 μηνών Εμβολιασμένα με REV-1
-Χοίροι :	2
-Ονοι :	1
-Σκύλοι :	2
Ζωϊκός πληθυσμός :	1557 αγ/τα. Ποίμνια :26 {Γίδια: 451-(9). Πρόβata : 1106-(17)}
N. Σοφικού 381 βοοειδή: Εκτροφές :50	

Το ποίμνιο του παραπάνω κτηνοτρόφου συγκροτήθηκε από γίδια της φυλής Ζάανεν μετά από μακροχρόνια φυσική επιλογή, αρίστης θρεπτικής κατάστασης.

Το ποιμνιοστάσιο βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα του οικισμού, απέχει 4 χιλιόμετρα από το Ν. Σοφικό, ένα χιλιόμετρο από το ποτάμι και 14 χιλιόμετρα από το ΑΚ Ορεστιάδας.

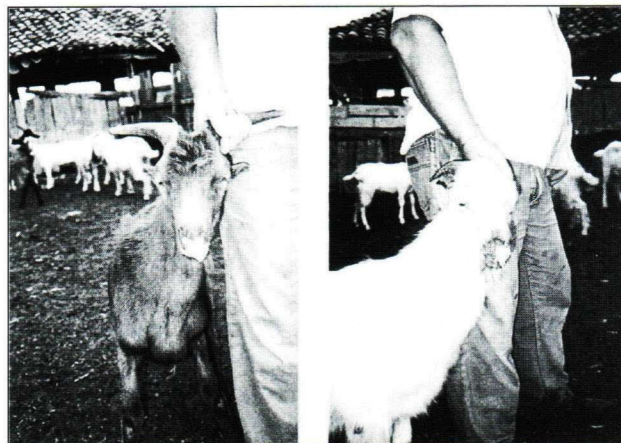
Το ποίμνιο όλο το καλοκαίρι περιφερόταν στις όχθες του ποταμού Έβρου, κινούνταν σε μία έκταση 4-6 χιλιομέτρων, από τα Πυθιώτικα μέχρι τα Χειμωνιώτικα και διέμενε κάτω από πανύψηλα δένδρα, στις όχθες του ποταμού, του οποίου η κοίτη στο σημείο αυτό είναι φαρδιά και το νερό λίγο προς την πλευρά της Τουρκίας. Μέσα στην κοίτη, υπάρχουν λιμνάζοντα-πρασινίζοντα νερά (Γκιόλια) από τα οποία ήπιαν τα γίδια 5 ημέρες προτού εκδηλώσουν τα συμπτώματα. Το ποίμνιο δεν ερχόταν σε επαφή με άλλα ποίμνια και τα βράδια έμενε απροστάτευτο. Η προσπέλαση του Έβρου είναι εύκολη και συχνή την εποχή αυτή από λαθρομετανάστες και ζώα (ήμερα και άγρια) μπορούν να εισέλθουν στην κοίτη του από την Τουρκία. Επίσης πάνω στις κορφές των πανύψηλων δένδρων του ποταμού διαμένουν κόρακες τα βράδια που κατά μεγάλο αριθμό πετούν στην περιοχή αυτή.

ΠΟΡΕΙΑ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΡΡΩΣΤΙΑΣ

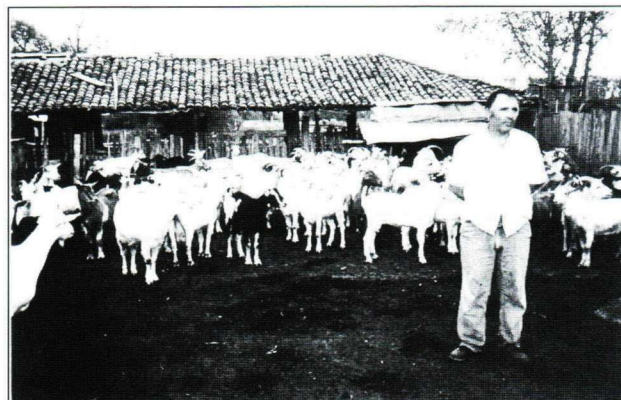
1. Πέμπτη 18-8-94: Αιφνιδίως αρρώστησε ένα ερίφιο, ηλικίας 6-8 μηνών, το οποίο σφάγηκε από τον ιδιοκτήτη

2. Παρασκευή 19-8-94: Δύο ερίφια με πυρετό 41.2-41.8 αντίστοιχα παρουσίαζαν: αφρώδες ρινικό και στοματικό έκκριμα, υπεραιμία στο στοματικό βλεννογόνο, φάρυγγα και τις ρινικές κόγχες, εκδορές στο αριστερό χείλος της γλώσσας, πλήρη αφαγία, διάρροια και δακρύρροια. Οι γίδες με άφθονο ρινικό έκκριμα (μύξα).

3. Σάββατο 20-8-94: Προσβλήθηκαν άλλα τρία ερίφια που παρουσίαζαν ψηλό πυρετό, 41.2 -41.3-41.9°C αντίστοιχα, γλώσσα -λευκή - επίχρυστη, αφρώδες ρινικό και

Αφθώδης πυρετός σε ερίφια

Ποίμνιο γιδιών Λιαλιάγκα Δ. - Ν. Σοφικό

στοματικό έκκριμα, υπεραιμία στους βλεννογόνους της στοματικής κοιλότητας και των ρινικών κογχών, διάρροια και δακρύρροια. Οι γίδες με την ίδια ως άνω κατάσταση.

4. Κυριακή 21-8-94: Επισκεφθήκαμε το ποίμνιο με τον προϊστάμενο του τμήματος Υγείας των ζώων της Δ/νσης Κτηνιατρικής Έβρου. Ένα από τα άρρωστα ερίφια της προηγούμενης ημέρας ήταν νεκρό, αλλά τρία με ψηλό πυρετό, με ελαφρά δύσπνοια, ώσεις κενώνος, με μικροφυσαλίδες στο στοματικό βλεννογόνο και εκδορές στα χείλη της γλώσσας (εσχαροειδής νέκρωση). Οι γίδες με άφθονο πηκτώδες ρινικό έκκριμα, χωρίς πυρετό.

ΝΕΚΡΟΤΟΜΗ ΕΡΙΦΙΟΥ: Παρουσίαζε: Ηπάτωση πνεύμονα (πνευμονία), βλεννογόνο, φάρυγγα υπεραιμικό με ελαφρά απόπτωση, εκδορές στα χείλη της γλώσσας, πετέχειες στην καρδιά, έντερα συμπεφορημένα κλπ.

ΔΗΨΗ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ:

Πήραμε α). Στοματικό βλεννογόνο και επιθήλιο γλώσσας, το οποίο στείλαμε στο εργαστήριο PIRBRIGHT της Αγγλίας για διάγνωση -ταυτοποίηση του ιού του Α.Π β). Δύο αίματα από άρρωστα ερίφια, δύο αίματα από υγιή ε-

ρίφια και δυο αίματα από υγιείς γίδες, τα οποία τα στείλαμε στο Ινστιτούτο αφθώδους πυρετού στην Αθήνα για ορολογική εξέταση, γ) Μηριαίο οστού, πνεύμονα, σπλήνα, τμήμα εντέρου, λεμφογάγγλια, για *Pasterella-Salmonella*, στο Κτηνιατρικό Εργαστήριο Κομοτηνής.

5. Δευτέρα 22-8-94: Εξακολούθει η ίδια κατάσταση, όπως τις προηγούμενες ημέρες. Ο κτηνοτρόφος χορήγησε αντιπαρασιτικά δισκία, γιατί οι γίδες είχαν ρινικό έκκριμα.

6. Τρίτη 23-8-94: Επισκεφθήκαμε το ποίμνιο, με το Δ/ντή Κτηνιατρικής Έβρου, ο οποίος εξέφρασε την απορία του, ότι τα συμπτώματα δεν είναι τόσο εμφανή όσο στα άλλα είδη των ζώων. Είδαμε δύο νεοπροσβληθέντα ερίφια και τα παλιά άρρωστα. Γύρω από τα ρουθούνια και στη βάση των ρινικών κογχών υπήρχε μία καστανόχρους κρούστα, η οποία όταν αφαιρούνταν αποκολλούσε ο βλεννογόνος και φαινόταν ο κάτωθι ιστός ερυθρός. Ο βλεννογόνος των ούλων με απόπτωση (συνεπεία ρήξεως μικροφυσαλίδων) και καλυμμένος με βλεννώδη ουσία.

7. Τετάρτη 24-8-94: Προσβλήθηκαν άλλα δύο ερίφια. Εξακολούθει η ίδια κατάσταση. Ο κτηνοτρόφος έκανε ενέσεις τετραμυκίνης στα άρρωστα ερίφια.

8. Πέμπτη 25-8-94: Προσβλήθηκαν άλλα 4 ερίφια. Το προσβληθέν ερίφιο της προηγούμενης ημέρας παρουσίαζε απόπτωση του βλεννογόνου της υπερώας και των ούλων Ένα ερίφιο που προσβλήθηκε την πρώτη ημέρα ήταν νεκρό. Τα υπόλοιπα ερίφια όλα με δακρύρροια, διάρροια και άρχισαν να εξαντλούνται (κάθονται και δεν θέλουν να σηκωθούν). Μία γίδα παρουσίαζε πυρετό και τριξίμο δοντιών.

9. Παρασκευή 26-8-94: Επισκεφθήκαμε το ποίμνιο, με τον υπεύθυνο κτηνίατρο του ΑΚ Πυθίου που είχε επιστρέψει από άδεια Η κατάσταση άρχισε να ξεκαθαρίζει. α) Ένα τραγάκι που προσβλήθηκε την προηγούμενη ημέρα σε κακή κατάσταση. Ο βλεννογόνος της γλώσσας ήταν επίχριτος και του φάρυγγα με απόπτωση. Υπήρχαν έλκη στα ούλα. β) Σε άλλο τραγάκι είδαμε στο βλεννογόνο των ούλων δύο χαρακτηριστικές φυσαλίδες πρόσφατα ρηγμένες με αχυρόχρουν υγρό. Υπήρχαν επίσης πολλές μικροφυσαλίδες στο στοματικό βλεννογόνο. γ) Τρεις γίδες παρουσίαζαν ψηλό πυρετό 40.5-40.5-41, με έντονο τριγμό δοντιών με ρινίτιδα, διάρροια και δακρύρροια. Ενημέρωσα αμέσως τη Δ/νση Κτηνιατρικής, λέγοντας ότι σήμερα έχουμε σαφή κλινικά συμπτώματα και ότι δεν υπάρχει άλλη αμφιβολία. Συνηγόρησε και η Δ/νση, γιατί προ ολίγου τους τηλεφώνησαν από το Υπουργείο, ότι δύο από τα 6 δείγματα αίματος που στείλαμε για εξέταση είχαν αυξημένο τίτλο.

10. Σάββατο 27-8-94: Επισκεφθήκαμε πάλι με το Δ/ντή Κτην/κης το εν λόγω ποίμνιο. Οι άφθες στο τραγάκι της προηγούμενης ημέρας έγιναν έλκη Μερικά από τα προσβλημένα στην αρχή ερίφια δεν παρουσίαζαν συμπτώματα και ο στοματικός βλεννογόνος φαινότανε αναγεννημένος (σαν βελούδο). Οι γίδες είχαν σχεδόν όλες συμπτώμα-

τα, παρουσιάζαν χλωρότητα χωρίς εμφανείς αλλοιώσεις των κάτω άκρων, μερικές στήριζαν το κεφάλι στον τοίχο, έτριζαν τα δόντια, είχαν διάρροια και έντονη δακρύρροια.

11. Κυριακή 28-8-94: Δεν επισκέφθηκα το ποίμνιο, φοβούμενος τη μεταφορά του ιού του ΑΠ.

12. Δευτέρα 29-8-94: Έχουν προσβληθεί σχεδόν όλες οι γίδες. Ανοίγοντας την πόρτα ο κτηνοτρόφος, μόνο 10-20 γίδια βγαίνουν για λίγο στο προαύλιο και πάλι επιστρέφουν. Βρέθηκαν νεκρά μια γίδα και ένα ερίφιο.

Και ενώ περίμενα απόφαση θανάτωσης του ποιμνίου κάποιои αντιδρούσαν, δεν ήθελαν να τα θανατώσουμε. Ήθελαν να πάρουμε ξανά αίμα και παθολογικό υλικό γιατί δήθεν το δείγμα προς Αγγλία χάθηκε και το παθολογικό υλικό προς εργαστήριο Κομοτηνής αλλοιώθηκε. Αντέδρασα έντονα και επέμενα στην άμεση θανάτωση του ποιμνίου γιατί υπήρχε κίνδυνος να διαφύγει ο ιός του ΑΠ από την εστία και να επεκταθεί. Ύστερα από τα παραπάνω με απόφαση της Δ/νσης Κτηνιατρικής, προχώρησα στη θανάτωση του ποιμνίου την ίδια ημέρα. Θανατώθηκαν και ενταφιάστηκαν πλησίον του ποιμνιοστασίου σε τάφρο 2,5X3X10, τα 198 γίδια και οι δύο χοίροι, όπου ρίξαμε και τρεις τόνους ασβέστη.

ΜΟΛΥΝΣΗ ΤΟΥ ΠΟΙΜΝΙΟΥ ΜΕ ΑΠ.

Το πώς μολύνθηκε το ποίμνιο με ΑΠ δεν μπορούμε επακριβώς να προσδιορίσουμε. Υποθέτουμε ότι ο ιός του ΑΠ μεταφέρθηκε από την Τουρκία με διαφόρους τρόπους:

- Με λοιμογόνο κονιορτό;
- Με λαθρομετανάστες, λαθρέμπορους;
- Με πουλιά - έντομα;
- Με άγρια και ήμερα ζώα;
- Με άμεση επαφή στην κοίτη του Έβρου;
- Με πόση μολυσμένου νερού κλπ.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ

1. Τα δύο από τα 6 δείγματα αίματος ήταν θετικά στον ΑΠ, είχαν αυξημένο τίτλο. (FAX Υπ. Γεωργίας 402540/29-8-94)

2. Το δείγμα για παστεριδίαση -σαλμονέλλωση ήταν αρνητικό. (1279 /31-8-94 έγγραφο Κτηνιατρικού Εργαστηρίου Κομοτηνής)

3. Από το επιθήλιο της στοματικής κοιλότητας και της γλώσσας, απομονώθηκε και ταυτοποιήθηκε ο ιός του ΑΠ, με τη μέθοδο της κυκλικής πολυμεράσης, που ανήκει στον τύπο Ο. (FAX PIRBRIGHT Laboratory 010.30 1 822988 /13-12-94).

ΛΗΦΘΕΝΤΑ ΜΕΤΡΑ ΜΕΤΑ ΤΗ ΘΑΝΑΤΩΣΗ ΚΑΙ ΤΑΦΗ

Πήραμε όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε ο ιός να μην προχωρήσει στα ενδότερα. Στη ζώνη Προστασίας και Επιτήρησης, τα ευπαθή ζώα ήταν κλεισμένα στους χώρους

Πίνακας Ι. ΟΡΟΕΠΙΖΩΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΑΦΘΩΔΟΥΣ ΠΥΡΕΤΟΥ - ΕΣΤΙΑΣ Ν. ΣΟΦΙΚΟΥ - ΤΟΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟ 1994

ΖΩΝΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ							
Οκτώβριος 1994. Ποσοστό αιμοληψίας : 10%							
A/A	Είδος Ζώου	1. Ποίμνια 2. Εκτροφές	Αριθμός Αιμοληψιών	Θετικά 1. Ποίμνια 2. Εκτροφές	Τίτλοι Δείγματος	Αριθμός Ζώων -στο θετικό Ποίμνιο -στη θετική Εκτροφή	Παρατηρήσεις
1.	Γιδοπρόβατα	35	272	1	362 256 128	110	Θανατώθηκαν όλα τα ζώα των θετικών Ποιμνίων και Εκτροφών
2.	Βοοειδή	3	19	1	2048 728 352	22	

Α. ΦΑΣΗ

Νοέμβριος-Δεκέμβριος 1994

(Λήψη 14 αιμοδειγμάτων/ ποιμνιο, στις ζώνες προστασίας και επιτήρησης)

A/A	Αριθμός Αιμοληψιών	Αριθμός Ποιμνίων	Εκτροφές με τίτλο >200	Εκτροφές με τίτλο >100	Θετικά Γιδοπρόβατα	Παρατηρήσεις
1.	1219	120	8	20	13	Θανατώθηκαν μόνο τα 13 θετικά

Β ΦΑΣΗ

Φεβρουάριος -Μάρτιος 1995

Ολική Αιμοληψία

A/A	Αριθμός Ποιμνίων	Αριθμός Αιμοληψιών	Θετικά ζώα με τίτλο >200	Θετικά Ποίμνια	Παρατηρήσεις
1.	20	2049	30	5	Θανατώθηκαν μόνο τα 30 θετικά
2.	Έγινε λήψη 19 δειγμάτων παθολογικού υλικού (Οπισθοφαρυγγικά λεμφογάγγλια + Μαλακή υπερώα) από τα θετικά ζώα των παραπάνω 5 εκτροφών, για περαιτέρω εξετάσεις από το εργαστήριο του PIRBRIGHT.				

Γ. ΦΑΣΗ

Μάιος 1995. Πήραμε 14 αίματα / ποιμνιο, από τα 5 θετικά της Β. Φάσης

A/A	Αριθμός Ποιμνίων	Αριθμός Αιμοληψιών	θετικά ζώα και Ποίμνια	Παρατηρήσεις
1.	5	70	-	Με την αριθ. Τ/1952/31-7-1995 απόφαση της Δ/σης Κτην/κης Έβρου, άρθηκαν όλα τα επιβληθέντα μέτρα και η περιοχή βρήκε το ρυθμό της.

*** Σημείωση: Θετικά ήταν τα αιμοδείγματα που είχαν ορολογικό τίτλο >200.

διαβίωσης των επί 22 ημέρες. Απαγορεύτηκε η σφαγή, ο-
χεία κλπ των ζώων. Γίνονταν συνεχείς επιζωοτικές έρευνες
και από την πρώτη ημέρα υποψίας δεν επιτρέψαμε την κά-
θοδο των ζώων στον κάμπο. Έγιναν οι απαραίτητες απο-
λυμάνσεις, με το αυτοκίνητο της Δασικής Υπηρεσίας με
καυστική σόδα, στο ποιμνιοστάσιο και στους περίξ δρό-
μους. Δόθηκε καυστική ποτάσα σ' όλα τα στρατιωτικά φυ-
λάκια της περιοχής, για να ρίχνουν σε λινάτσες ώστε να

πατάνε οι στρατιώτες και να απολυμαίνονται. Το γάλα α-
πό την πρώτη στιγμή απαγορεύσαμε να δίνεται στους
σταθμούς συγκέντρωσης και από την τέταρτη ημέρα κα-
ταστρεφόταν.

Ανοίχτηκαν δύο απολυμαντικές τάφροι, η μία από το
Ν. Σοφικό προς τον κάμπο και η δεύτερη από Θούριο
προς τον κάμπο, γιατί την περίοδο αυτή κυκλοφορούσαν
πολλά τρακτέρ και άλλα αγροτικά μηχανήματα για τις α-

γροτικές καλλιέργειες (Πατάτας, τεύλων, αραβοσίτου).

Καταστρέψαμε 450 δέματα μηδικής και 150 αχύρου. Ενημερώναμε καθημερινά τους κτηνοτρόφους με τις κατ'ιδίαν συναντήσεις και από το ραδιόφωνο για τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει η επέκταση του ΑΠ για την κτηνοτροφία της περιοχής και της υπόλοιπης Ελλάδας.

Τοποθετήσαμε πινακίδες με την ένδειξη -ΠΡΟΣΟΧΗ ΑΦΘΩΔΗΣ Π- στην είσοδο και έξοδο του χωριού και έμπροσθεν του ποιμνιοστασίου.

Μετά τη λήξη των μέτρων και την καταπολέμηση του αφθώδους πυρετού, προβήκαμε σε οροεπιζωοτιολογική διερεύνηση των ευαίσθητων ειδών ζώων, σε ακτίνα 10 χιλ. από την εστία.

ΟΡΟΕΠΙΖΩΟΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ (Πίνακας Ι)

Αρχικά πήραμε 272 αίματα (10%) από 35 ποίμνια αιγοπροβάτων της ζώνης Προστασίας και 19 αιμοδείγματα από 3 μικρές αγέλες βοοειδών που έβοσκαν στην περιοχή του κάμπου.

Από αυτά βρέθηκαν : Σε ένα ποίμνιο 110 προβάτων που έβοσκε στην περιοχή της μολυσμένης εστίας 2 πρόβατα με ψηλό τίτλο (πάνω από 200) και σε μια αγέλη βοοειδών που αριθμούσε 22 βοοειδή, 3 θετικά με ψηλό τίτλο. Τα ζώα του ποιμνίου και της αγέλης θανατώθηκαν όλα. Στη συνέχεια έγιναν βάσει προγράμματος οι παρακάτω εξετάσεις.

Α. Φάση (Νοεμ-Δεκεμ.94)

Έγιναν αιμοληψίες σε ποσοστό 14 αίματα/ ποίμνιο και πάρθηκαν 1219 αίματα από 120 ποίμνια. Βρέθηκαν θετικά (με τίτλο πάνω από 200) 13 αιγοπρόβατα από 8 εκτροφές και θανατώθηκαν μόνο τα θετικά.

Β. Φάση (Φεβρ-Μαρτ. 95)

Έγιναν ολικές αιμοληψίες σε 20 ποίμνια, που είχαν τίτλο πάνω από 100 πάρθηκαν 2049 αίματα. Βρέθηκαν θετικά (με τίτλο πάνω από 200) 30 αιγοπρόβατα σε 5 ποίμνια και τα οποία θανατώθηκαν. Από τα θανατωθέντα θετικά πήραμε 19 δείγματα παθολογικού υλικού (οπισθο-φαρυγγικά λεμφογάγγλια -μαλακή υπερώα), τα οποία στείλαμε στην Αγγλία, για περαιτέρω έλεγχο εκ μέρους των ειδικών του PIRBRIGHT.

Γ. Φάση (Μάιος 95)

Εξετάστηκαν συνολικά 70 αίματα (14/ποίμνιο) από τα 5 ποίμνια της Β φάσης με αρνητικό αποτέλεσμα.

Τελικά ο αφθώδης Π, περιορίστηκε στην αρχική εστία και τα περιοριστικά μέτρα που επιβλήθηκαν με αποφάσεις της Δ/νσης Κτηνιατρικής (περίπου -10), άρθηκαν με την Τ/1952/31/7/95 απόφαση της Δ/νσης Κτηνιατρικής Έβρου και η περιοχή βρήκε το ρυθμό της.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Από την αρχή της αρρώστιας, λόγω της εμπειρίας που είχα, 20 χρόνια, στα Αγροτικά Κτηνιατρεία του Έβρου, συμπεραίνα ότι επρόκειτο περί ΑΠ. Επειδή όμως τα συμπτώματα δεν είναι τόσο χαρακτηριστικά, όσο στα βοοειδή, γι' αυτό υπήρχε σε μερικούς συναδέλφους η αμφιβολία ότι στην αρχή μπορούσε να είναι και κάτι άλλο (πχ Παστεριδίαση ή Πανώλης, που αυτή την περίοδο βρισκόταν σε έξαρση στην Τουρκία) μια και δεν είχαμε άλλο περιστατικό ΑΠ στον Έβρο μέχρι εκείνη τη στιγμή. Η εξέλιξη όμως της αρρώστιας και η μετέπειτα εργαστηριακή επιβεβαίωση, μας έβγαλαν από κάθε αμφιβολία.

Η άμεση εντόπιση της εστίας, από την πρώτη ημέρα της εκδήλωσης, η επιμονή μου στη γρήγορη θανάτωση του ποιμνίου και τα αυστηρά υγειονομικά και περιοριστικά μέτρα που πήραμε, συντέλεσαν στη μη εξάπλωση του ΑΠ, κατορθώνοντας έτσι να προστατεύσουμε την κτηνοτροφία του Β. Έβρου την περίοδο αυτή από αφανισμό.

Φαίνεται ότι ο ΑΠ ενδημούσε στην περιοχή μας, γι' αυτό είχαμε και πολλά οροθετικά ζώα, τα οποία δέον να σημειωθεί, δεν παρουσίαζαν κανένα κλινικό σύμπτωμα και για το λόγο αυτό τα επιβληθέντα περιοριστικά μέτρα στην περιοχή, διατηρήθηκαν πλέον του εξαμήνου.

Στα βοοειδή και τους χοίρους δεν είχαμε κλινικά συμπτώματα, γι' αυτό δεν επεκτείναμε την ορολογική διερεύνηση σ' αυτά, εκτός των αρχικά τριών εποχικών αγελαίων εκτροφών που έβοσκαν μέσα στη ζώνη προστασίας.

Α= Αφθώδης

Π= Πυρετός

ΑΚ = Αγροτικό Κτηνιατρείο